

Uitgelicht: wraking

Jaarverslag 2014

5.1 Wraking in het advocatentuchtrecht

Evenals gewone rechters zijn tuchtrechters onpartijdig. In het uitzonderlijke geval dat een partij daarover reële twijfel heeft t.a.v. een tuchtrechter die zijn zaak behandelt, kan die partij een wrakingsverzoek indienen. Wraking is een middel dat alle partijen ten dienste staat om het hun toekomende recht op behandeling van hun zaak door onpartijdige tuchtrechters te waarborgen. Wraking is mogelijk wanneer sprake is van feiten en omstandigheden waardoor de tuchtrechtelijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden. Daarvan kan in de eerste plaats sprake zijn door de subjectieve instelling van de tuchtrechter ten opzichte van een partij of het voorliggende geschil, bijvoorbeeld door wat de tuchtrechter zegt of doet ter zitting. Los van de persoonlijke instelling van de tuchtrechter kan een partij ook in objectieve zin vrezen dat de tuchtrechter partijdig is (bijvoorbeeld door een bepaalde band tussen de tuchtrechter en een partij). In dit kader moet ook de redelijke schijn van partijdigheid worden vermeden.

Wrakingsverzoeken tegen (leden van) de raden of het hof van discipline worden beoordeeld door een wrakingskamer, bestaande uit (andere) leden van de desbetreffende raad of het hof van discipline. Wrakingskamers stellen bij de beoordeling van een wrakingsverzoek voorop dat een lid van een raad of het hof uit hoofde van diens aanstelling moet worden vermoed onpartijdig te zijn. Dit betekent dat zich uitzonderlijke omstandigheden moeten voordoen die een zwaarwegende aanwijzing opleveren dat de gewraakte tuchtrechter jegens

een partij vooringenomenheid koestert, althans dat de op dat punt bestaande vrees reëel is, voordat een wrakingsverzoek wordt toegewezen.

In 2011 zijn 17 wrakingsverzoeken ingediend bij de raden en het hof van discipline. Twee daarvan zijn toegewezen en 15 afgewezen. De toegewezen wrakingsverzoeken waren ingediend naar aanleiding van de (zeer indringende en kritische) vraagstelling van een tuchtrechter ter zitting (LJN YA1928) respectievelijk het in de periode tussen de zitting en de uitspraak in een klachtzaak in een cursus noemen van een geval dat leek op dat van die klachtzaak, als voorbeeld van advocatuurlijk handelen waar tuchtrechters een zware maatregel voor plegen op te leggen (LJN YA1671).

Van de afgewezen wrakingsverzoeken zag ongeveer de helft op tuchtrechters die (vermeende) eerdere bemoeienis hadden met partijen, de voorliggende casus of de deken die de klacht ter kennis van de raad bracht. In al die gevallen oordeelden de desbetreffende wrakingskamers dat er onvoldoende grond was om te concluderen dat sprake zou (kunnen) zijn van bevooroordeeldheid in objectieve zin (bijvoorbeeld LJN YA2104, YA2112, YA2116, YA2165 en YA1123). Grofweg de andere helft van de afgewezen wrakingsverzoeken had betrekking op eerdere, meer inhoudelijke, aspecten van de tuchtrechtelijke procedure, waaronder het afwijzen van een aanhoudingsverzoek, een opmerking ter zitting dat een bepaald standpunt juridisch niet haalbaar leek, de inhoud van een proces-verbaal van de zitting, de vraag naar de uitleg en toepassing van een wettelijke bepaling in de visie van een van partijen (vgl. bijvoorbeeld LJN YA1418, YA2226, YA2174, YA1379).

In wrakingsuitspraken in 2011 kwam ook een aantal formele punten naar voren. Zo werd een wrakingsverzoek tegen de wrakingskamer die een eerder wrakingsverzoek moest beoordelen, aangemerkt als evident strijdig met de goede tuchtprocesorde, waardoor de desbetreffende wrakingskamer oordeelde dat misbruik van het middel wraking werd gemaakt. Het tweede wrakingsverzoek werd daarom buiten behandeling gesteld (YA2403). Het hof van discipline bevestigde dat geen appel mogelijk is tegen de (afwijzende) beslissing van de wrakingskamer van een raad (LJN YA2162 en YA1417). Ten slotte moeten wrakingsverzoeken, ook tegen tuchtrechters, tijdig worden ingediend. Te lang wachten met het indienen van een wrakingsverzoek maakt het wrakingsverzoek niet-ontvankelijk (YA2054). Zo is bijvoorbeeld een wrakingsverzoek ingediend acht weken na het bekend worden van de feiten en omstandigheden waarop het wrakingsverzoek is gebaseerd, te laat (YA1378).

Tot slot. De mogelijkheid van partijen om een tuchtrechter te wraken is noodzakelijk voor het waarborgen van een onafhankelijk oordeel van de tuchtrechter. Het is een ultimum remedium, dat niet bedoeld is als verkapt rechtsmiddel tegen onwettelijke beslissingen van de rechter. Voor dat laatste is het hoger beroep bedoeld. In de praktijk blijkt relatief veel te worden gewraakt en blijkt het merendeel van de wrakingsverzoeken niet-ontvankelijk of ongegrond te worden verklaard. Soms rijst de vraag of het middel van wraking niet te lichtvaardig wordt ingezet.

L.H. Rammeloo, *Griffier Raad van Discipline Amsterdam*